

Cucubalus is beperkt tot het riviergebied van Nijmegen tot Deventer; Linaria Elatine en Linaria spuria, planten van de klei, bereiken ongeveer haar noordelijkste grens bij de laatste stad; Veronica prostrata is bijna geheel tot het IJsseldal (van Arnhem tot en met de delta) beperkt, Veronica Teucrium is meer over 't heele riviergebied verspreid en wordt ook vermeld voor Groningen, Cromvoortsche heide, Bloemendaal en Donjum. Clinopodium vulgare, die in hoofdzaak Zuid-Limburg bewoont, dringt in het riviergebied tot Deventer, in de duinstreek tot op Texel naar 't Noorden.

Reeds vroegen we den vriendelijken lezer ons mededeelingen te doen omtrent groeiplaatsen. We herhalen dit verzoek nog eens voor al de hierboven nader genoemde planten. Wie weet, welke interessante verrassingen zich dan voordoen!

A. J. DE BOER.

Fig. 10. Een landweg, grootendeel door hooge boomen overschaduw.

☞ ☞ ☞

DE GROENE RUIMTE...

Dat is ons onvolprezen polderland!

Groen in allerlei schakeeringen, van licht tot donker. Het is een genot bij het kriecken van den dag in deze groene ruimte te dwalen, terwijl om ons heen het vogelheir zijn jubelzangen schalt, de grassen volop in bloei staan en met de wonderlijke kleuren van hun aren het groene tapijt tot een onvergetelijken aanblik maken. Daartusschen de zuring, die zorgt voor een warme roodbruine tint, overal de gele plekken van de paardebloem, de glimmende schittering van de boterbloem, afgewisseld door het teere lichtblauw van de veldsla, de smeltende kleuren van de pinksterbloem, de roomkleurige kronen van de witte doovenetel, tegen de dijk-helling nog een enkele zeldzame groote eereprijs, die hier de vorige maand haar blauw voor den smulpaap-botanicus ten toon spreidde.

Aan den anderen kant, buitendijks, waar we het haas wel eens ontmoeten, schemert overal het wit van het lepelblad, dat vroolijk staat te wapperen in het windje. Laten we langs dezen afrit eens naar beneden gaan. Onmiddellijk schieten tureluurs en grutto's als raketten omhoog en gillen hun waarschuwingskreten over de vlakte. De velduil is niet zoo luidruchtig en meent, dat we hem wel niet zullen zien, maar als we recht op hem afkomen, verkiest hij de vrije ruimte boven de dekking van het gras. Verschrikt klapt hij even met de vleugels en zeilt dan weg. Een vijftig meter verder daalt hij neer en kijkt vol waardigheid om; door den gelen veerenkrans om de oogen is het alsof hij vol verbazing een paar wenkbrauwen optrekt en zich afvraagt, wat een stedeling zoo vroeg hier moet doen. Een heerlijk natuurfereeltje, deze lichtbruine sinjeur afstekend tegen het groen van het jonge riet. We blijven naderen en hij vindt het veiliger, zich weer op de wieden te werpen, stil en gracieus scheert hij over de kruin van den dijk het polderland in.

Een grutto trekt onze aandacht. In wijde cirkels zweeft hij om ons hoofd, terwijl hij klagend

zijn tèèèèè-tèèèèè laat hooren. Dat kan wel beteekenen, dat we in de nabijheid van een nest zijn. Oei!!!! is dat schrikken! geen twee meter van ons af vliegt plotseling vrouwlief op en schiet onder een luid grutta-grutta pijlsnel naar boven. Die hebben we mooi verrast, even kijken. Tusschen het hooge gras vinden we ditmaal het nest gemakkelijk, want ze heeft in haar angst voor dat plotseling dreigende gevaar den toegang een beetje wit besmeurd. Een kuiltje, ongeveer twee vuisten groot, bekleed met enkele dorre vezels, vier eieren, dof groen van kleur. Het angstig geschreeuw van de langsnavel doet ons gauw verdwijnen en we keeren naar den polder terug. Ook daar wemelt het van grutto's. Trotsch en majestueus staat de koning der weidevogels tusschen het gras, een bruin-roode plek in het groen, den sierlijken kop met den langen snavel een weinig schuin, zoodat één oog ons bewaakt, gereed onmiddellijk het wit

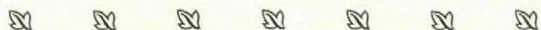
Fig. 1. *De groene ruimte.*

van zijn vleugels uit te spreiden, indien het gevaar nadert. Dan schiet hij opeens luid roepend omhoog om een span kieviten te hulp te snellen, die bezig zijn een roek te verjagen. De arme zwartrok weet zich met zulke luidruchtige belagers geen raad en zoekt met zwenkingen, die log lijken tegenover de snelle aanvallen van kievit en grutto, een goed heenkomen.

We gaan verder. Aardhommels zoemen luid om ons heen, koolwitjes dansen over de bloemtoppen, overal is leven, kleur, schoonheid.

Aan den slootkant wacht ons een nieuwe verrassing. We zijn te onvoorzichtig geweest, of liever, we naderden te openlijk. De roerdomp houdt niet van den grootsten aller vijanden, den mensch, en vindt het veiliger niet de bekende paalhouding aan te nemen, maar met langzame wicklagen over de riettoppen in het verschiet te verdwijnen. Zoo lang mogelijk volgen we met den prisma dezen „sterrenkijker” der reigerfamilie. We weten een plekje, waar hij wel eens aan het water staat en de lust bekruipt ons dat te gaan opzoeken; bij de bocht verderop ligt wel een schuitje.

Bijna als een spiegel ligt de plas voor ons, hier en daar zachtens gerimpeld, wanneer een windje door de boomtoppen op het meer blaast. Een groote diepe rust heerscht schijnbaar

alom, slechts nu en dan plonst een dartele visch aan de oppervlakte, vier aalscholvers vliegen over met kalmen vleugelslag, den nek rechthoekig gebogen, een vischdiefje wiekt voorbij en loert op buit. Dauw beplekt nog met zilveren droppels het gras aan den oever, het jonge riet spreidt zijn teere kleuren aan den voet van den ouden bruinen rietkraag, waarboven enkele pluimen vroolijk wuiven. De waaivormig uitgespreide bladeren van de lisschen spiegelen zich in het nat, naast het gerimpelde blad van den kalmoes. We verlustigen ons even in den aromatischen geur van dezen Aziatischen immigrant en gaan dan verder, want we hebben nog steeds niet onzen roerdomp ontmoet. Hij voelt vanmorgen zeker niets voor deze ongevraagde afspraak en vindt het rietmoeras veiliger dan den waterkant. Een meerkoet neemt een klaterenden aanloop over het water, als we het riet binnendringen en zoekt met snelle vleugelslagen zijn kornuiten aan den anderen oever op, de kleine rietzanger gooit zich dartel in de lucht en schiet dan naar

Fig. 2. Grootte Eereprijs (*Veronica Tournefortii*).

Fig. 3. Wollegras.

beneden op een rietstengel, luid klinken de klanken uit zijn keeltje. Opmerkelijk is het, dat hij af en toe het „tululuu” van den tureluur duidelijk nabootst. Daar nadert een mugje angstvallig dicht zijn snavel en zonder op te houden met zijn vroolijk gezang wordt een hap gedaan naar deze prooi. Mis! ook een vogel kan niet altijd twee dingen tegelijk doen.

Daar zijn de eerste teekenen, dat de stad is ontwaakt, een motorboot slaat een roffel over den wijden plas en komt wreed de idylle verstoren, verjaagt ons naar de kleine vaart, wier stilte voorloopig nog niet verbroken zal worden. De groote karekiet kan het niet verkroppen, dat we voorbijgaan, zonder hem aandacht te schenken, en laat zijn luid en vol: arre,arre, iet, iet... hooren. Daar zit hij in het oude riet, een prachtvogel, hoe eenvoudig zijn pakje ook is: kaneelbruin van boven, witachtig van onderen. Nog even bezoeken we de boerenzwaluwen, die onder de overkapping van den duiker hun nest hebben gebouwd en onder een herhaald „kwit-kwit” af en aan vliegen, dan glijden we, onder de schemering van het houten bruggetje door, weer de stilte binnen. De wilgen buigen hun kroon een weinig over het water, het is hier koel en schaduwrijk, zoodat we gaarne een oogenblik toeven.

De koekoek roept ons met druk staartgewip zijn „koekoek” toe, om dadelijk daarop weg te vliegen, een vink slaat zijn parelende tonen over het water den wijden polder tegemoet, een gekraagd roodstaartje komt aangevlogen en laat zich even bewonderen. Ongeloofelijk voor wie het niet weet, dat zoo'n mooi vogeltje in ons land

huist: de donkere bijna zwarte keel steekt duidelijk af tegen het wit van het kopje, terwijl daarmee het roodbruin van borst en staart een fel en schoon contrast vormt, waarbij het zachte blauw van den rug den weerschijs geeft van den blauwen hemel. Te gauw naar onzen zin is het tusschen de bladeren verdwenen.

Kirk . . . het waterhoentje, dat bij de bocht zijn nest heeft, schrikt plotseling als het ons ziet en verdwijnt tusschen het riet. Nog maar drie bruinrood gevlekte eieren liggen tusschen de geknakte rietstengels. Zullen ze daar blijven liggen, zullen er meer bij komen? We weten het niet, maar we vreezen er voor: het jonge riet heeft nog niet voldoende het nest verborgen en er zullen nog veel kano's voorbijkomen.

Langzaam glijden we verder, we zullen nog even ons veenlandje bezoeken. In het heldere

Fig. 4. . . . Slechts drie eieren . . .

water schieten de visschen langs de reeds omhoog kronkelende roode en groene bladen en stengels van de plompen en waterlelies, scheeren bedekken geheel den bodem, enkele bladeren van kikkerbeet drijven reeds aan de oppervlakte, aan den oever wiegen de bruine aren van de zeggen en laten hun gele meeldraden in groot aantal neerhangen. Hier gaan we aan land, onze voeten zakken weg in het mos en dan staan we weifelend stil. Wat zullen we eerst bekijken, de roode kleuren van die pas ontloken koekoeksbloem, of het teere blauw van het zenegroen, dat zijn tuiltjes tusschen het gras verbergt naast de tijmbladeereprijs, of het sprankelende wit van het wollegras, dat verderop in den wind staat te wapperen? We weten het niet. Waar we ook loopen, waar we ook kijken, bloemen en nog eens bloemen in de groote groene ruimte, donkerrood van de smeerwortels, geel van de boterbloem en paardebloem, de eerste roode klaver, het wit van hoornbloemen en het wit en lila van pinksterbloemen, fluitekruid, kleine valeriaan, nog enkele dotters, bijna oranje nu, een groote bonte warreling, die echter nooit leelijk wordt.

Zoo is de Meimand bij Neerland's hoofdstad, één groote vreugde voor wie oog en oor heeft om het schoone te genieten.

Bloeimaand 1934.

AD. BAARS.